

Voorwoord

Dit boekje bevat vooral lessen. Verhalen en lesideeën, soms uitgewerkte werkbladen. Alle lessen zijn persoonlijke uitwerkingen van *Literatuur leren lezen in dialoog* van Tanja Janssen (2009). In dat boekje verwerkte zij wat zij tot dan toe vond in haar onderzoek en de onderzoeksliteratuur. Dat boekje, gratis ter beschikking gesteld door het Kohnstammontwikkelfonds, vond gretig aftrek: veel studenten aan lerarenopleiding hebben er lessen mee gemaakt. Er verschenen proefschriften die haar werk gebruikten. De term ‘hamvraag’ werd een code: wie het boekje had gelezen wist meteen wie het boekje niet had gelezen.

Voor collega's van Tanja was de hamvraag: hoe zetten we Tanja's vertrek uit het werkleven luister bij? Dat was in eerste instantie helemaal geen makkelijke vraag, want Tanja houdt niet zo van luister. Maar toen we dat vaststelden, waren we eruit. We maken lessen: praktische handreikingen, waarin Tanja's aanpak van dialogisch lezen wordt uitgewerkt. We publiceren die gratis. We verspreiden via lessen de kern van dialogisch lezen. We zorgen voor variatie.

We nodigden uit: (oud-)promovendi, collega's uit binnen- en buitenland, coauteurs van Janssen-publicaties, en leden van het onderzoekscollectief innovatief Taal-, Literatuur- en kunstonderwijs van de UvA. De reacties waren 22 keer spontaan positief. Daarom vindt u in dit boekje 19 (sommigen wilden graag samenwerken: 22>19) lessen. Die tonen een grote variatie zodat er waarschijnlijk voor iedereen een paar bruikbare lessen bij zijn. Enerzijds komt die variatie voort uit de schoolvakken die het onderzoekscollectief representeert: variërend van Latijn, Duits, Engels, Geschiedenis en Nederlands. In de lessen voor Nederlands, zult u ook teksten aantreffen uit andere taalgebieden (Tsjechov bijvoorbeeld). Dat past wonderwel bij de aanpak van *Literatuur leren lezen in dialoog*: tekstkeuze is niet beperkt tot de Nederlandstalige literatuur. Die variëteit komt ook voort door de onbevangen persoonlijke interpretaties van de auteurs in dit boekje van de theorie in *Literatuur leren lezen in dialoog*. Lang niet iedereen is een literatuuronderwijsdocent. Een geschiedenisdidacticus probeert *Literatuur leren lezen in dialoog* toe te passen op geschiedenisonderwijs ('inleven'), een docent wetenschapsoriëntatie op tegenstrijdige broninformatie, een docent Nederlands met specialisatie taalbeheersing op syntheseschrijven, een andere docentonderzoeker op creatief schrijven, een literatuurwetenschapper

op een literair begrip. Met die variatie laat dit boek zien hoe breed toepasbaar de achterliggende ideeën in *Literatuur leren lezen in dialoog* zijn.

We hopen dat u her en der een les vindt die u bevalt en die u naar uw hand kunt zetten, en waaraan leerlingen plezier zullen beleven en tot dieper inzicht komen.

Namens de redactie

Martine Braaksma, Marrit van de Guchte, Martijn Koek, Anouk ten Peze,
Marloes Schrijvers en Daphne van Weijen

Gert Rijlaarsdam